

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVIIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 2.

V LJUBLJANI, 9. JANUARJA 1937.

KNJIGA 21

KIMSKI VEČER

SVETLIKAJOČE SE RASTLINE

Da nosi naša domača kresnica na svojih nočnih ljubezenskih poteh svetlo lučko s seboj, utegnemo baš kot vabo ljubezni brez težave razumeti, kakšen pomen pa ima še vse češče svetlikanje najrazličnejših rastlin, je uganka, ki daje učenjakom mnogo snovi za premišljanje.

Vsaka gospodinja se je že prestrašila, ko je stopila v temi v shrambo za jedila in je zagledala tam, kjer je shranila meso ali ribe, svetlikajočo se kepo. Njen strah je bil brez podlage, kajti obe živili nikakor nista pokvarjeni, kakor je morda mislila, temveč imata na svoji površini le nešteto neškodljivih bakterij, ki se ob dotiku z zračnim kisikom zasvetijo v mrzli luči. Podobne žareče bakterije žive posebno v morju. Vsakdo je že slišal o nočnem, svetlikajočem se morju, ko so videti njegovi valovi, kakor da žari skozi nje čarobna modrikasta ali zelenkasta svetloba. Znanosti je uspelo bakterije, ki povzročajo ta pojav, vzgojiti celo v kulturah in njih svetloba je tako močna, da so že predlagali, naj bi jih uporabljali v posebnih steklenih ceveh kot svetila, saj je mogoče ob njih čitati tudi najmanjši tisk.

Nešteto je grozotnih bajk o žarečih duhovih, ki plešejo svoje nočne plese okrog starih štorov. To niso gole bajke, kajti tudi v drvarnici lahko naletimo na kose strohnelega lesa, ki se svetlikajo celo podnevi. V teh primerih gre za les, ki je preprežen z micelom, »koreninami« znanih gob, med katere spadajo šampinjoni, mušnice in druge. V toplosti in vlagi imajo ti miceli sposobnost, da se zasvetijo. Nekoliko krepkih udarcev po drevesnem deblu, ki trohni v gozdu, povzroči v temi lahko oblačke isker, ki niso nič drugega, nego z micelom prepreženi koščki gnilnega lesa. V premo-govnikih se včasih rovi blejo svetijo od srebrno lesketajočih se glivastih preprog na stenah. Znani raziskovalec gliv Berkeley pripoveduje o velikem strahu, ki so ga doživeli kmetje, ko so se vračali ponoči skozi gozd v vas in so jim vso pot svetlele po tleh čudne lise. Ko so prišli do vasi, se jim je skrivnost tega svetlikanja kmalu razodela. Končalo se je namreč ob deblu starega bo-

ra, ki so ga bili tisti dan drvarji zvelikli iz gozda v vas. Deblo je bilo vse polno micela. Če so odstranili skorjo, se je pod njo svetilo tako močno, da je udarjala svetloba z vso močjo še skozi petkratno plast papirja. Ko so vlekli deblo po poti, se je od njega drobila skorja in to so bile tiste svetlikajoče se lise. Botanik Hooker je imel v Severni Indiji vsak večer prave težave, da pomiri svojega konja, ki se je plašil od kupa drevesnih debej pred hišo, ki so se svetila z vso močjo. Cela dva meseca je učenjak opazoval ta čarobni prizor.

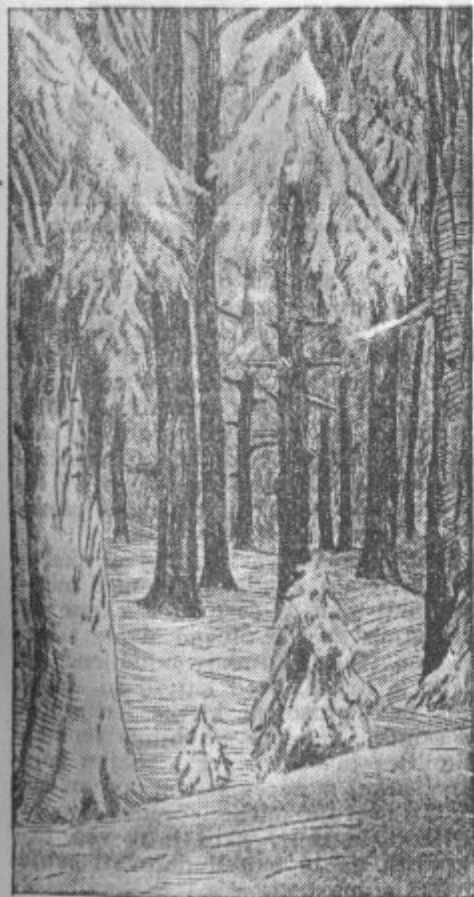
Ne samo micel, tudi klobuki raznih gob se svetijo na svoji zgornji ali spodnji strani ali celo v svoji prerezani notranjosti z močno svetlobo, če pridejo v dotiko z zrakom. To velja med drugim za vrsto šampinjonov, ki je znana pod imenom »agaricus olearius« in ki rase ob vznožju oljk. Prof. dr. O. Richter poroča o bližnji sorodnici teh gob z Brazilije (agaricus gardneri), ki se sveti tako močno, da ga je spominjala na magnezijevo plamenico! Znani »fomes annosus«, ki uničuje borov les, je strah praznovernih rudarjev, ker sveti v temnih roviših z opornih brun do 20 m daleč.

Kaj pomenijo taki svetlobi pojavi v življenju nižjih rastlin, je težko povedati. Morda imajo namen, da privabijo nočne žuželke k sebi, da opravijo te potem delo oploditve. Mogoče je tudi, da je svetlikanje samo stranski pojav, ki spremlja življenjska dogajanja in nima nobenega pravega haska. Vsekako se zdi, da je v zvezi s staničnim dihanjem, kajti bakterije se zasvetijo najbolj gotovo tedaj, če pridejo po gibanju v dotiko z zrakom. V tem primeru bi šlo torej vendarle za neko vrsto zgorevanja navzlic temu, da je svetloba mrzla.

So pa primeri, ki jih ni mogoče uvrstiti sem. Ze l. 1762. je opazila hči slovitega naravoslovca Linneja, Kristijana, kako so šli v soparnem juljskem večeru preko cvetov kreše drobni bliski in iskre, pojav, ki so ga potrdili tudi njen oče in drugi učenjaki. To je bilo prvič, da so opazovali svetlobne pojave pri rastlinah višjega reda. Pozneje so ga opazovali tudi pri sončnici. Kakor znano, je nekaj sličnega opazoval tudi Goethe na cvetovih orientalskega ma-

ka, a je smatral to za optično prevaro. Ker so opazovali te pojave vedno v suhem, toda soparnem vremenu, ko se pripravljala na nevihto, ni težko uganiti pravega vzroka. Gre za pojav električne napetosti v ozračju, kakor ga ob silnih prilikah vidimo včasih v podobi »ognja sv. Elije« na vršičih dreves in grmov, konicah stolpov itd.

Na popolnoma drugi podlagi je spet pojav »gorečega grma«, okrasnega grmiča, ki ga radi gojijo po vrtovih. Kristijana Linnejeva se je nekoč slučajno z lučjo približala njegovim belim cvetnim grozdom in je v svoje nemalo začudenje opazila, kako je okrog cvetov svetlo vzplamenelo. Poznejši poskusi v to smer se niso hoteli prav posrečiti in so že vse skupaj smatrali za pravljico. Toda slučaj je hotel, da so se nekoč približali venečemu cvetnemu grozdu te rastline z gorečo žveplenko in glej, dvignil se je rdečkast, prasketajoč plamen, ki je

Pavla Henneberg: ZIMSKA PRAVLJICA

ostavil za seboj aromatičen vonj. Na venečih cvetih so potem tudi našli rdečkaste žleze, ki izločujejo lahko vnetljivo eterično olje. Rastlina torej prav za prav ne sveti sama od sebe, temveč potrebuje za svoje svetlobne pojave užigajoče iskre.

Končno naj omenimo v tej zvezi še čudovito rastlinico, ki sicer ne sveti z lastno, temveč z izposojeno lučjo. To je svetlikajoči se mah, ki rase v vlažnih podzemeljskih jamah, v katere prihaja le malo svetlobe. Posetnik takšnih jam se začudi, ko zagleda na kamenju zelenkasto lesketajoče se prevleke, ki se v mraku čudno nežno zabliškavajo. O tem mahu vemo, da ima rafinirane naprave za zbiranje tudi najmanjših svetlobnih količin, brez katerih bi njegove male stanice ne moge živeti. Zbira pa svetlobo celo tako krepko, da jo potem še lahko oddaja.

Po razpravi dr. O. Richterja — kj.

INDOEVROPSKI PROBLEM

Prof. Trubeckoj je pred božičem v Pragi predaval o tem vprašanju, ki mora zanimati jezikoslovca, antropologa, etnologa in prehistorika: indoevropski prajezik, pradomovina, prarod. Ali je kedaj bival indoevropski prajezik? Današnja znanost mu priznava možnost, a nikakor ne nujnost.

Povsem skupni so indoevropskim govoricam le naslednji sestavni znaki: 1) noben indoevropski jezik ne pozna zakona vokalne harmonije (od kod ga ima rezijanščina?); 2) stanje konzontanov na vzglasju ne sme biti ubožnejše ko v sredini ali v doglasu (Auslaut); 3) beseda se brezpogojno ne pričinja s korenem, vsak indoevropski jezik pozna predpone ali prefikse; 4) oblikoslovje nastaja ne samo s končnicami, temveč tudi s starim in novim preglasom (prevojem); 5) poleg samoglasnikov se splošno čredijo tudi soglasniki; 6) osebek prehodnega glagola ima isto obliko kot pri neprihodnem. Del teh znakov ima indoevropska jezikovna družina skupen z drugimi: točke 1 — 4 s sredozemno (semitsko-kavkaško) skupino, t. 5 s finsko-ugrijsko delno gručo, t. 6 s celokupno ural-altajsko grupo; načelno sosedstvene sličnosti pri nesorodnih jezikih je za tako spoznavanje kaj plodno, prim. sorazmerno siromaštvo ustniške vrste nasproti bogastvu goltniške vrste v indoevropsčini kakor v semitsčini. Indoevropsčina ni višek načela o pregibanju (fleksiji), ampak rajši nazadovanje od preobilnega pregibanja v kavkaščini proti prilipljanju (aglutinaciji). Je li tu prilagoditev k sosedni altajščini.

Pradomačija indoevropskega ljudstva, če je kedaj bivalo na svetu, se da zgolj približno določiti.

„VEČNI MLADENIČ“ IN „ROD NADLJUDI“

OBISK V OPIČJI FARMI PROF. VORONOVA

Ravnatelj laboratorija za eksperimentalno kirurgijo v Collegeu de France in soravnatelj laboratorija za splošno biologijo na pariški kliniki profesor dr. Sergej Voronov je široki javnosti bolj znan po svojih pomlajevalnih poskusih — in v zadnjem času po svoji poroki z dvajsetletnim dekletom (profesor je star »šele« šest in sedemdeset let) — kakor po svojem znanstvenem delovanju. Mnogo se je pisalo tudi o njegovem pravljicnem gradu na Rivieri di Ponente, ki je tujcem popolnoma nedostopen. Nedavno se je posrečilo nekemu laiku, da je mogel obiskati izjemoma skrivnostno posestvo profesorja Voronova.

Grad Grimaldi leži nekaj sto metrov oddaljen od francoske meje na italijanskem ozemlju. Ze njegova vnanjost je v resnici pravljica. Visoka železna ograja s temnimi železnimi ploščami ne dovoljuje radovednemu očesu pogleda v park. Pri vseh vratih so napisi, ki strogo prepovedujejo vstop in ogled. Vsako zvonjenje in klicanje je zaman. Če vpraša ljudi iz okolice, kako se pride v grad, se čudijo tvoji naivnosti in molčijo. Končno se je oglasila čreda psov in prikazala se je mlada gospodična. »Il est interdit visiter le cha-teau!« Ko je obiskovalec izročil listič dr. Voronova, ga je gospodična pregledovala z natančnostjo obmejnih uradnikov, ki pregledujejo potne liste na bližnjem obmejnem kolodvoru Ventimiglia.

Grad, kjer skuša profesor Voronov več mesecev v letu odkriti vse skrivnosti narave, ima več nadstropij. Ob morski strani ga varujejo strme pečine, z druge strani pa obsežen park z visokimi starimi pinijami in tropsko vegetacijo. Na drevesih sede udomačeni papagaji, na vejah pa so obešene majhne kletke s kanarčki.

Gospodična, ki se ni mogla dovolj načuditi moji prisotnosti, je slednjič odšla, pravi obiskovalec, in prijazen možiček mi je pričel razkazovati »opičjo farmo« profesorja Voronova. Ozka pot vodi skozi bajni vrt do kletk, kjer se prekopicava kakih petdeset afriških opic. Kletke so postavljene ob skalnate stene in tvorijo naravno ozadje. Velike so prav kakor ogromne sobe.

Prof. VORONOV s svojo mlado ženo

V njih so naravna drevesa, ki nado-meščajo opičjim prebivalcem vsaj del narave. Te opice »darujejo« žlez za operacije prof. Voronovu, ki se bavi s svojim bratom in drugimi znanstveniki že od l. 1920 s presaditvijo žlez z notranjo sekrecijo. Po najnovejši statistiki je dokazano, da se pri predčasnem staranju (moški med 55 in 77 leti) dosežejo pozitivni uspehi s presaditvijo žlez.

Opice (hamadryas) po največ skačejo in se igrajo, vendar pa so med mlajšimi tudi take, ki često dolgo čepe na cementnih tleh in otožno strme skozi rešetke. Nekaj korakov oddaljena od kletk je hišica, pred katero so druge prav tako prostorne kletke. Tu prebiva samec »Teodor« s svojima ženama »Emilijo« in »Saro« ter s svojim zadnjim, nekaj mesecev starim potomcem. Tu žive svoje mirno »premišlajoče« življenje in zanje skoraj ni več nevarnosti, da bi morali darovati svoje življenje znanosti.

V neposredni bližini je enonadstropno poslopje z moderno opremljenim

laboratorijem: kliniko za živali. Operacijska dvorana bi mogla biti v vsakem sanatoriju. Kdor bi ne vedel, ne bi mogel niti slutiti, da so te operacijske mize, sterilizacijski aparati in številni znanstveni inštrumenti samo

KAKOR POGLED IZ DNA DUŠE

zato tu, da se more na živalih preskusiti, kar bi lahko bilo koristno človeku. Knjižnica, prostor za mikroskopijsko z najnovejšimi aparati in številni živalski preparati dokazujejo marljivo raziskovalno delo učenega graščaka.

Navzlic vsemu temu ne čutiš, da bi živali trpele. Profesor Voronov nima

živali samo za poskuse, on jih tudi ljubi in postopa z njimi z vso opreznostjo in nežnostjo operaterja, ki hoče zmanjšati bolečino. Na stenah tega poslopja vidiš poleg fotografij pomlajenih ljudi tudi slike psov, opic in ovac, ki so jih profesorjeve roke zbudile k novemu življenju. Ko zapustiš laboratorij, prepojen z rahlim duhom po etru, srečaš med drevesi in grmičjem pave in druge živali, ki se gibljejo domače in brez strahu.

LABORATORIJ PROF. VORONOVA

Profesor Voronov je nedavno sporočil svoje nove načrte, ki silno zanimajo zdravnike in naravoslovce. S prenosom opičjih žlez na desetletne dečke hoče ustvariti »rod nadljudi«. Ze na zadnji francoski kolonialni razstavi je pokazal učenjak ovce, katerim je »vcepil« žleze mladih ovnov. Vzredili so jih na francoski državni poskusni farmi v Alžiriji.

Nemara je dobil dr. Voronov tudi za to prvo pobudo v samotni svojega gradu, ki se dviga visoko nad sončno obalo Ligurijskega morja z daljnim razgledom čez morje, ki je tako neskončno, kakor je neskončna človekova domišljija. Z. D.

NAPREDEK KITAJSKE REPUBLIKE

Britanski vicekonzul G. E. Stockley, ki se je mudil na inspekcijskem potovanju po Sečuenu in Kuejčau, je na svojem povratku pripovedoval o dobrem vtisku glede napredka v raznih področjih. V Sečuenu n. pr. je danes 3000 km cest za avtomobile, seveda ob dežju so skoraj neuporabne. Leta 1921 ni bilo v svej Kini nad 200 km dobrih cest. Šest let kasneje se je to število zvišalo na 15.000, a l. 1933 na 40.000 km. Tudi železne proge razmeroma ugodno ra-

stejo. Najvidnejši korak naprej pomeni ustvaritev zračnih zvez, do pred kratkim še docela neslutenih. Snujeta jih dve družbi: ameriška in nemška. Seveda, spriče neizmerne površine se zdijo dosedanji uspehi neznatni. Sorazmerno z Veliko Britanijo bi morala Kina imeti 13.676.500 km cest. Ako bi se hotela kosati z USA, pa 6.436.000 km nasproti vsemu ostalemu svetu pa 1 milijon km. Kjer Kitajska potroši 2 milijona dolarjev na leto, porabi Anglija 50.000.000 funtov.

S O K R A T E S

Prerok ne velja nič v svoji domovini. Na tuja vrata trka za kos kruha. Nekateri ga poslušajo in kot njegovi učenci pomagajo njegovi stvari do zmage. Marsikateri pa se je tudi s smrtjo kot nevernik ali škodljivec pokoril za svojo stvar. Tako Jezus, Giordano Bruno, Hus, Križi in grmade spremljajo pot zgodovine. A bas tedaj, če si je ostala zvesta do smrti, utegne misel spremeniti lice sveta in ovekovečiti svojega početnika med velikimi. Castni venec je nosil v stari Grčiji marsikdo, ki je danes pozabljen; a še vedno živi med nami tisti, ki je moral izpiti kozarec strupa: Sokrates.

Sokrates

Bil je meščan grškega mesta Aten v 5. stol. pred našim štetjem, sin rokodelca in sam rokodelec. Takrat so bile Atene središče sveta. Enajst let pred njegovim rojstvom (l. 469.) je atensko brodovje pri Salaminu rešilo zapad pred Perziji. Potem so Atenci osnovali prvo veliko zapadno državo, ki se je raztezala preko egejskih otokov do Azije. Denar jim je pritekal z davki, trgovino, rokodelstvom, z močjo in bogastvom se je družil duh. Narodna pripovedka in zgodovina sta dobili v drami klasični izraz, marmorna svetišča in kipi so se dvigali vsepovsod. Ljudstvo je postalo polnoletno. Vsi skupaj so odločevali o vojni in miru vodili upravo, izrekli pravico. Tudi ko je špartansko ljubosumje zrušilo atensko velesilo, je mesto nadaljevalo svojo vlogo.

Sokrat je doživel dvig, sijaj in padeč domovine († 399). Videl je, kako je notranje razsulo prispevalo k pogubi države. Meščanstvo je spajala vez vere. Mladina se je učila metati kopja in častiti bogove. Kmalu to ni zadostovalo več. Kdor je hotel v mestnem svetu, zmagovati pred sodiščem, biti spreter poslovni človek, je moral jasno misliti, dobro govoriti, poznati svet. Neodvisni potovalni učitelji (sofisti) so učili mladino vrhnje plasti v umetnosti mišljenja in govornišva, državoznanstva, gospodarstva in naravoslovja.

Mnogi prijatelji starine so bili tem učiteljem nenaklonjeni. Sedaj naj bi znanje samo orinašalo državniku, trgovcu, poljedelcu uspeh. Molitvam, čaranju, žrtvam so se smejali. Čemu bi še rabili nebeškega očeta Zevsa? Ali so

bogovi sploh obstajali? Sofisti so odgovarjali previdno, toda razločno: »O njih ne vemo ničesar. Ne moremo dokazati njih obstoja.« Demokrit je celo učil, da je premišljevanje gibanje majhnih delcev. Bil je prvi »materialist«. Sploh so odklanjali, da bi bila neka za vse veljavna resnica. Vsakdo gleda svet s svojimi očmi. Tudi ni »objektivnega« prava, temveč temu se vidi to, onemu ono »pravo«. Cim spretnije in pogumno zagovarja kdo svoje »subjektivno« mnenje, tem več ima uspeha. Niso brez vzroka obtoževali sofiste, da zagovarjajo ljudi k brezbožnosti, preobrnitvi prava, krasoslovljenju. Imenovali so jih naravnost kvaritelje ljudstva. Dočim so se Atene na zunaj borile za svoj obstoj, je vladalo na znotraj prežarko, umetno ozračje prosvetljenosti, duha, ki je letel preko vseh izročnih ovir. Nazaj ni bilo več mogoče. Staro je bilo mrtvo, pred ljudmi pa je zijal prepad. Tedaj je prišel nekdo, voditelj duš, ki je zakrmaril voz časa v drug tir: Sokrates.

Ze zgodaj ga je obšla zavest božanskega poslanstva. Zanimarjal je svoj poklic. Še danes imenujemo z imenom njegove žene Ksantipe prepirljivo žensko. Morda je hotela samo njej neumljivega moža obrniti v domačnost. On pa se je posvečal samo premišljevanju in govorjenju o poslednjih vprašanjih. Notranji glas mu je velel kaj naj dela. Brez božje volje, je pravil, ti

ne bo skrivljen niti las. Zato je bil neustrašen, dobrončen, veder. Rajši trpi krivico, nego da bi krivico delal, je bil njegov izrek. Kot pogumen vojak je nekoč kot svetnik z nevarnostjo za svoje življenje nastopil proti množici, ko je izrekla krivično sodbo, in drugič proti samosilnikom, ko naj bi njegova roka rabila političnemu umoru. Tudi ni napravil nobenega poskusa, da bi proces, ki so ga uvedli proti njemu in pri katerem je šlo za njegovo življenje obrnil v svoj prilog s prošnjami in prilizovanjem sodnikom. Obtožili so ga »brezbožnosti«, ker so vrstniki čutili, da mu je kakor drugim prerokom važ-

nejše notranje doživetje nego žgalni darovi in svetiščna služba, čeprav ni nikoli nastopil proti obrednim navadam.

Za ničesar se mu ni bilo treba opravičiti. Dejal je sodnikom: »Največja sreča, ki so jo kdaj ućakale Atene, je ta, da so me bogovi podarili vam. Ne govorim zato, da bi sebe rešil, temveč vas. Ne zasluŹim sicer kazni, temveč najvećjo čast, ki jo more poklanjati država, namreć dosmrtno državno pokojnino.« Umljivo je, da so obtoženca, ki je tako govoril, obsodili. Ko je ostavil sodišće, je dejal: »Sedaj gremo od tod, jaz, da umrem in vi, da bi živel. Čiga-

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

153

VSE MU JE ZNANO

»Gotovo ste mislili, da sem mrtev. Tudi jaz sem menil, da niste več med živimi. Samo ime Athos je skrivalo grofa de la Fere in pod imenom lady Clarick se je skrivala Ana de Bucil. Živela sva v resnici samo zato, ker sva mislila, da sva mrtva in ker spomin sam ni tako mućen kakor živ človek- čeprav je spomin včasih zelo briedek.«

»Kaj hoćete od mene? Zakaj ste prišli sem?« je vprašala z zamolklim glasom.

»Samo to vam hoćem povedati, da vem za vse, kar ste počeli, odkar ste mislili, da sem mrtev. Lahko vam naštejem vsa vaša dejanja od dneva naprej, ko ste stopili v kardinalovo službo pa do danes.«

Ćuden nasmeh se je pojavil na njenih ustnicah.

va usoda je boljša, to ve bog sam. V ječi mu je bilo določenih še trideset dni življenja, dokler bi po grškem običaju moral izpiti kozarec strupa.

Od duše grdega, starega Sokrata je izhajal neki čar. Alkibiad, mladenič iz najstarejšega plemstva, lep, bogat, poln duha, pozneje sloviti državnik, je bil, kakor je sam dejal, temu demonskemu možu vdan v brezmejnem spoštovanju. Platon, prav tako mož odličnega rodu, je svoje filozofsko življenjsko delo posvetil Sokratovemu spominu, razširjanju in dopolnjevanju njegovih misli. »Človeka, kakršnen je bil Sokrates, še ni bilo,« je dejal. »Mnogo dobrih govorni-

kov sem slišal,« je priznal Alkibiad, »od njih si se lahko učil, toda Sokrates pretrese človeku dušo, presune ga do solz, ko primerja svojo nevednost z njegovo čistostjo. Samo pred njim se sramujem in kadar me zagradi politična strast, se siloma odtržem in si mašim ušesa, da bi ne slišal vabeče piščali tega boga.« V vsem, kar je dejal in storil, je bila poslednja tenkoča in dražest. Nikoli ni bil razuzdan, grob, prostaški. Bil je zmeren v jedi in je ostajal pri slovitih gostijah svojega kroga do zadnjega jasen in lahkoten. Kot Grk pa ni preziral niti telesnih vaj niti plesa.

Sokrates je spominjal na Jezusa v

D'ARTAGNAN MORA UMRETI

»Torej poslušajte! Odrezali ste oba demantna jermenčka z Buckinghamove rame, vi ste dali odvesti gospo Bonacieuxovo, vi ste poslali zavratinne morilce za d'Artagnanom, ko je bil odkril vašo sramoto in ko ste videli, da so krogle zgrešile svoj cilj, ste mu poslali zastrupljenega vina in ponarejeno pismo. In zdaj ste se obvezali, da

boste segli po vojvodovem življenju, če bo kardinal, za to spravil d'Artagnana s sveta.«

Mylady je postala mrtvaško bleda.

»Ali ste živ satan?« se je izvilo iz nje.

»Morda«, je odvrnil Athos, toda poslušajte, kar vam moram povedati!«

tem, da je govoril z odličnim in majhnim, s cariniki in grešniki često rajši nego s farizeji. Hodil je po cestah in trgih ter iskal ljudi. V telovadnici, gimnaziji (beseda izvira od »gimnos«-nag) je govoril Karmidu in drugim mladeničem. Telovadišče je postalo terišče duhovnih borb. Bil je v mestu tako znan, da ga je pesnik Aristofan z njegovo nekaj komično vnanjostjo lahko napravil za junaka burke. Seveda pa ga je ta kot preobračevalca prava in fantastičnega raziskovalca narave metal s sofisti v isti koš.

Sokrates je bil borben človek in tako si je ustvaril duševno orožje, ki je nje-

mu samemu dovoljevalo učiti v Atenah. Sentimentalnemu pridigarju ljubezni do bližnjega bi se porogljivi občani metropole smejali. Moral jim je boga, ki je bival v njem, dokazati. Osnova je v Atenah znanost tako zvane metafizike, ki se je bavila s tem, kar je »meta ta fizika«, t. j. za naravo in nad njo, namreč z božanskim. Po njegovem učencu Platonu in Platonovem učencu Aristotelu so pozneje nadaljevali cerkveni očaki in učitelji srednjega veka. Danes pa gojijo Sokratovo dediščino še bolj v nebo nego kdaj prej.

Svoje nauke je razvijal Sokrates v razgovoru, dialogu. On sam nam ni ka-

IZROČITE PAPIRJE

Buckinghoma lahko umorite, ali daste umoriti, kakor pač hočete. Njega ne poznam. Toda gorje vam, če se skrivite d'Artagnanu samo en las! Lahko prisežem, da bi bil to vaš zadnji zločin.»

»D'Artagnan me je razžalil, d'Artagnan mora umreti!« je odgovorila z mrzlim glasom.

»Kaj? Ali je mogoče vas razžaliti?«

je vprašal Athos posmehljivo.

»Umreti mora! Najprvo vi in potem on!«

Athos je ob pogledu na to nečloveško bitje čutil veliko slast napraviti jo neškodljivo. Vstal je, potegnil svoj samokres in napel petelina.

Zenska je spet prebledela in skušala kričati, toda jezik se ji ni razvezal.

kakor Budha in Kristus ostavil nič napisanega, toda predvsem Platon nam ga predvaja govorečega v dolgi vrsti dialogov. Nikoli ni hotel nekemu nekaj »vteptati.« Bil je početnik novega, sokratskega načina poučevanja. Nava- jal je učenca, da je sam našel resnico. Spoznaj samega sebe, mu je klical.

Resnica je bila v vsakem človeku, samo večinoma zasuta. Komur je bilo dovolj že strokovno znanje, mu je lju- beznivo, toda dosledno odkril, da ne ve nič, namreč nič takšnega, kar bi imelo vrednost. Za človeka je važno pred vsem vedeti, kako naj pride do rešitve svoje duše, do pokoja. Do tega pride

po poti izpraševanja samega sebe. V vsakem živi nezmotljivo znanje o tem, kaj je dobro, pravo in lepo. To znanje je treba le osvoboditi z vprašanji. Te- daj zaplava v čisto ozračje višjega sve- ta. Proti razdirajoči samovolji sofistov je dokazal Sokrates, da je vendarle ne- kaj splošnega. Kar družijo vse ljudi na mesto starih, mrtvih bogov. Z globine duše, s pomočjo duha je vzrasla nova, idealna država.

S svojim orožjem izvežbanega borca je bil Sokrates v Atenah velesila. Mno- gim je bil nadležen s svojimi vpraša- nji, mnoge je motil v poslih in delu. Vsak mu je šel končno s poti. Njegovi

ATHOS IMA PAPIRJE

Naslonjena na steno, z razpuščenimi lasmi in široko odprtimi očmi je bila posebljena bojazen.

Athos je privzdignil orožje in s cev- jo, usmerjeno na njeno čelo je rekel z glasom, ki je razodeval trden sklep:

»Milostiva gospa, takoj mi izročite papirje, ki jih je tu podpisal kardinal ali pa vam bom v eni minuti pihnil va- še preklete možgane iz glave!«

Mylady bi se kakemu drugemu mo- škemu nemara še upirala, toda pozna- la je Athosa. Ko je videla v njegovih očeh, da hoče pravkar pritisniti s pr- stom, je segla v nedrje in mu izročila papirje.

»Tu!« je zavpila, »vzemite jih z mo- jim prekletstvom vred!«

učenci so se odločili od občestva. Kviri mladino, so pravili ljudje. Hoteli so ga spraviti do molka. Stvorila se je velika zveza proti njemu, zveza ljudi iz vseh taborov, sofistov, duhovnov, starovercev in rokodelcev. Ves svet je bil proti njemu. Skoraj vse njegovo ljudstvo,

kajti njegovi maloštevilni, resnični pri-
staši so bili kakor udarjeni z mrtvo-
udom. Nobena roka se ni zganila zanj.
Stal je sam. S tem, da je v oči smrti
dokazoval moč svoje vere, je ostal ne-
smrten.

Po M. Krammerju—48

•PLATONOVA GOSTILJA•

ANSELM FEUERBACH (1829—1890)

KNJIGE IN REVIIJE

JANEZ CIGLER, SREČA V NESRECI

Kot 11. zv. Cvetlja iz domačih in tujih logov je Moh. družba v Celju ponatisnila to prvo slovensko povest za njeno stoletnico. Priredil jo je z veliko skrbjo in spretnostjo dr. R. Kolarič, ki je pripravil avtorjev življenjepis, analizo te »zhudne zgodbe dveh dvojčkov, komentar, itd. Ugotovil je, da je Cigler — pristno slovenske družine nosijo na videz nemška imena, poklicne nazive: Suštar, Cimerman, Zničdar, itd. — preminul l. 1869, ne pa 1867, kakor oznanjajo to SBL, Nar. Enc. SHS in drugi priročniki.

Delo je v prvi vrsti namenjeno srednješolski mladini. Snovnost povesti pa bo gotovo pridobila tudi preproste čitatelje. Njen opis guerilske vojne na Španskem je kar aktualen (137). Tako tudi nevihta na morju (101), ki naj bi jo kdo primerjal z Bernardinovo v romančku »Paul et Virginie« (1787). Ciglerjev jezik je tu pa tam malce starinski: strani tuj (56) se čuje še v mojem rojstnem kraju. Včasih se zastarela borja z novinko: skrivaje in skrivaj (55). Medtem ko Bartlov D.:sl. Hand W. 1921 tolnači heute nachts z nocoj, ima že C.: nocoj ponočij (115). »Pravopis« pa: nocoj to noč. C. pravi po staro: za njim slediti (55); tako zahteva tudi Pravopis, a prireditelj rabi dosledno: slediti komu (8, 28, 29, 150). To mu bomo tem manj šeli v zlo, ker celo dr. Breznik sledi Glonarju (Slov. 13. in 14. nov. 1936). Je že Ciglarjev poudarek odkósilj (55), ki bi po Breznikovi Slov. slov. IV., 122 moral biti kosilj? Verjetno je ker govornik se rad ogra-ne dvoumnosti ter loči med žlico in koso.

Korektura je vzorna: škrať je morda zakotil osebje (150) nam. osebeje, posestvece (11), v Pravopisu posestevce, sila neroden (15) za: silo n. — Zanimiva konstrukcija kata sýnesin se je obnesla v uvodu: burnost in strahotnost dogodkov nadomešča jo trajanje (19). Pri nezložnem glagolu stavljati (19) nas Ristić Kangrgov Rečnik navaja na: staviti, Pleteršnik ga ne pozna.

Naslov Ciglerjeve pesmi Plahta na dvoje (7) me je spomnila na starofrancoski fableau Housse partie, natisnjen v slednji zbirki, ki se spoštuje. Rečenico: za norca imeti (30) ne bi jaz postavil med tuje besedne zveze, kakor nista ne Pleteršnik ne lanski Pravopis Deležnik nam privednička: neizmerjen — neizmeren (30) in naliko v: rojeni list (rojstni list), ranjena trava (ranona). Med izraze, ki jih nima Pleteršnik, spada igračast=igrāv, igrozellen (24), obsoditi v smrt (18), slogoven (14), posestvece (11), vzornik (151). Enajsta šola, ki jo omenjajo Vodnik, Ivan Cankar, A. Vadnel (Otoški postržek) in Pleteršnik (640) je deležna podrobne razlage (151).

Prijatelja Bunca, ki zbira kratice, opozarjam na roko! = ravno tam (149).

A. Debeljak

HENRI DE ZIEGLER

je dal na svetlo novo delo, roman, ali bolje Dnevnik izmišljenega junaka. Ta junak — Jean Ludi — ni nepodoben našemu piscu. V novem slovstvenem umotvoru skuša opredeliti svoje stališče nasproti Zenevi, nasproti Švici, Franciji, Evropi. Selj se iz mesta v mesto, l. 1919. ga usoda zanese v Beograd, kjer odkrije še povojni vrvež in silovite kontraste. (Avtor pozna naše kraje, saj je pred par leti predaval po Jugoslaviji, tudi v Francoskem inštitutu v Ljubljani smo ga slišali.) Krepko je očrtal zaslanjano Zvezo evropskih držav, osnovano v miru in pameti. D

GOSPODINJSKI KOLEDAR za l. 1937.

Vsaka država, vsaka občina, vsako podjetje in končno vsako gospodarstvo in gospodinjstvo mora razdeljevati svoje dohodke in izdatke po natančno zasnovanem načrtu: proračunu. Kakor si ne moremo misliti, da bi katerokoli podjetje moglo uspevati brez proračuna in knjigovodstva, prav tako ni možno govoriti o uspešnem gospodinjstvu, ako dela gospodinja brez preudarka, brez načrta in računanja. Ni pa dovolj, da si je izdelala proračun, voditi mora mesečne izkaze o tem, koliko je izdala za posamezne vrste nabav, koliko za hrano, koliko za kurjavo, razsvetljavo, obleko, šolanje in drugo. Zapisovati si mora

Cheru-Müller: NA DRSALISČU

redno dnevne izdatke v troškovnik, ki je zrcalo njenega gospodinjstva. Ako tega ne dela, bo težko vzdržala ravnotežje med dohodki in troški. Najvzornejše in nešteto-krat preizkušene obrazce, kako treba gospodinjstvom izdelati proračun in voditi troškovnik nam nudi Gospodinjstviški koledar za l. 1937., ki ga je zamislila, uredila in v lastni založbi izdala znana gospodinjstvska strokovnjakinja Utva. Izhaja že 17. leto; razširjen in priljubljen je povsod, kjer živi in deluje slovenska žena. — Gospodinjstviški koledar Utve je pa tudi dragocena zakladnica novih dobrih, a cenjenih kuharskih receptov ter praktičnih navodil za razno- vrstno delo v hiši in izven nje. — Posebnost Gospodinjstvskega koledarja je, da ni le izredno praktična priročna knjiga za žene v gospodinjstvu, nego prinaša vsako leto tudi pregled slovenskega ženskega snovanja in gibanja v društvih, razstavah in v književnosti, poroča o jubilejih in smrti javnih delavk ter o uspešnih žen doma in v svetu. Poučen in zanimiv je torej za vsako ženo brez razlike. Gospodinjstviški koledar obsega 182 strani in velja samo Din 20, po pošti Din 22. Naroča se v upravi »Gospodinjstvskega koledarja«, Ljubljana, Mirje 27. M. G.

Uredništvo je prejelo:

REJEC MALIH ŽIVALI, leto IV, št. 1. Urednik Alf. Inkret priobčuje na uvodnem mestu nekaj besed, ki naj bi jih uvaževali predvsem člani Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani. Dalje poroča o rejskih središčih za kunce in objavlja določila za ustanavljjanje teh središč. Dr. L. Hribar po-

ljudno razpravlja o vitaminih, Joža Herfort pa kot »amater zoolog in prisiljen veterinar« prijetno kramlja o kozah in oslih v južni Dalmaciji. Izmed ostale zanimive vsebine omenjamo prispevek Al. Skulja »Tudi v kinologiji se ravnajmo po geslu: Domače blago, najboljšje blago«, članek, ki bo nedvomno zainteresiral vse ljubitelje čistokrvnih psov, zlasti pa našega balkanskega (ne ilirskega!) ovčarja, ki ni uporabljen samo v policijski in vojaški službi, ampak tudi kot pastarski pes, osebni in hišni čuvaj. »Rejec« stane celoletno din 30 ter se naroča v Ljubljani: Karu- nova ulica 10.

NAŠI PSI, ilustrovano strokovno glasilo za vzrejo in vzgojo psov vsem pasem, leto I, št. 1. Po desetih letih je izšla spet prva številka novega strokovnega glasila, ki so ga tako zelo pogrešali naši vzreditelji in gojitelji psov vseh pasem. List bo izhajal, žal, samo šestkrat na leto, toda že iz prve številke je razvidno, da bo izdajatelj »Klub ljubiteljev sportnih psov v Ljubljani« skrbel za strokovno vsebino. O pravkar izišli številki bomo poročali prihodnjic. Člani imenovanega kluba prejemajo list brezplačno, člani ostalih v JKS včlanjenih društev plačajo zanj letno din 12, vsi drugi naročniki pa din 15. List urejuje inž. Stane Premelč. Uprava je v Ljubljani: Grablo- vičeva ul. 8.

ILLUSTRIRTE ZEITUNG, LEIPZIG, št. 4789 vsebuje med drugim za fotoamaterje zanimiv članek. Mali svetovalec za foto- grafsko snemanje ponoči (s slikami). Ene- mu izmed zadnjih važnih svetovnopoli- tičnih dogodkov je posvečen prispevek Sta- lišče krone v britanskem svetovnem impe- riju ob priliki odstopa kralja Edvarda VIII. Prispevek je opremljen z mnogimi ilustra- cijami. Ostali del vsebine je še v zname- nju božičnih praznikov. »Illustrirte Zeit- ung« izhaja v založbi J. J. Weber v Lip- skem.

SPANSKE ORANŽE

Uvedli so jih bržkone Arabci v 6. stolet- ju iz Azije. Na veliko so jih začeli saditi pa šele ob koncu 18. stol., ko so župnik Monzo, notar Maseres in lekarnar Bodi prenesli nekaj pomarančnih sadovnjakov iz Murcije v Valencio in Carcagente. Dotlej so ta drevesa veljala bolj za okrasek vr- tov. Prve pomaranče so v malem izvažali v 16. stol. na Flamsko in v Britanijo. Ta- čas je 1 kg pomaranč v Madridu stal 6 do 12 maravedijev. L. 1850 se je izvoz ojačil, po l. 1890 pa je močno narastel. Danes pokrivajo oranžni nasadi v pokrajini Valen- ciji 33,855 ha, v Castellonu pa 18,105 ha. Prva rodi 7 milijonov, druga 3 milijone kvintalov na leto. Najboljša letina zadnjih časov je bila 1929-30, namreč 14,353.428 stotov.

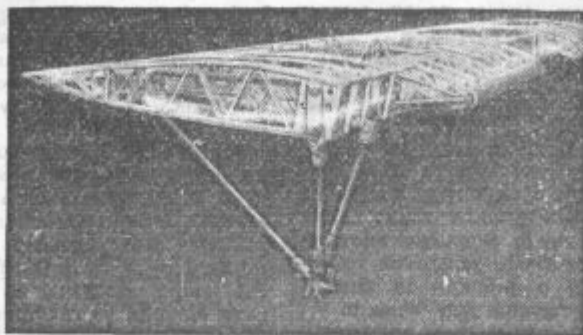

M. Malitz: DREVO V SNegu

TEHNIČNI OBZORNIK

TUDI JEKLO JE »LAHKA KOVINA«

Na vseh področjih tehničnega ustvarjanja opazimo danes stremenje po zmanjšanju »teže«. Pomislimo le na pisalne stroje, radio sprejemnike, fotografske aparate, telefone, svetlobna telesa in pohištvo. V

strojgradnji in stavbarstvu pa je zahteva po »lažjem« prav tako mogočna ko zahteva po »cenejšem«, zmogljivejšem ali skratka »gospodarnostnem«.

Večinoma vlada prepričanje, da so »lahki« izdelki vezani le na les, aluminij in aluminijeve zlitine. Kljub njemu velja paradokсна trditev, da je jeklo idealna gradbena snov za »lahke izdelke«. Razložimo si jo najlažje, če si predočimo, da pri lahki

Preizkušnje fotografskega materiala glede na naglico sprejemanja fotonskih učinkov so nam posredovala spoznanje, da je meja osvetlitve deset tisočinka sekunde. Ker s običajnimi zaslonkami ni mogoče omejiti tako kratkega časa, so morali za osvetlitev uporabljati električno iskro. Po mnenju strokovnjakov je deset tisočinka sekunde spodnja meja osvetlitve zaradi tega, ker potrebujejo fotoni isti čas, da sprožijo na plošči fotokemično reakcijo.

Nizozemska je sklenila nadaljevati osuševanje Zuiderskega jezera. Vlada je namreč sklenila, da bo osušila severnovzhodni del jezera, ki meri 600 kvadratnih km. Stroški za osušitev bodo znašali 3 milijarde dinarjev. Strokovnjaki upajo, da bo mogoče po preteku 5 let na novi kopnini naseliti pol milijona ljudi.

V ameriških ladjedelnicah so po dolgotrajnih poskusih zgradili večji del plavajočega otoka, ki ga sedaj vsestransko preučujejo. Površina letalskih oporišč — med USA in Evropo bi jih bilo treba sedem — naj bi znašala 500 arov pri dolžini 500 in širini 100 metrov. Oporišča naj bi bila zasidrana v razdaljah 700 kilometrov. Kajti, le na ta način bo tovor v rentabilnem sorazmerju s težo pogonskih snovi. Ker bodo stala oporišča 12 do 14 milijonov dolarjev in bo treba za njihovo vzdr-

gradnji ne zavisi vse zgolj od teže, temveč je odločujoče razmerje med težo in trdnostjo materiala. To se pravi, da ni treba, da bi bila »lahka« podpora tudi iz lahke tvarine. Kajti z odporno tvarino lahko prihranimo toliko materiala, da je opora lažja od opore iz lahke kovine. V »lahki gradnji« z jeklom uporabljamo tanke jeklene plo-

šče do debeline britvic; mesto težkih vijakov in zakovic rabimo varenje.

Primeri za ta izvajanja je gradnja letal iz jekla. Ker je Anglija, kar se gradnje letal iz jekla tiče, na prvem mestu na svetu, prinašamo sliko jeklenega krila modernega angleškega letala. Posneto ogrodje nam priča brez dolgih besed, da je tudi »težka« kovina »lahka ko pajčevina«.

(tma)

ževanje porabiti letno poldrug milijon dolarjev, so sklenile nekatere letalske družbe, da bodo za lastno uporabo najele ladje s katapulti. Kateri načrt bo obveljal, bo pokazala šele prihodnost.

Neka angleška orožarnica je izdelala operacijski nož, ki je stal »samo« 45.000 dinarjev. Seve nož ni običajni operacijski nož, temveč je specialna priprava, ki jo je naročil biološki institut. Uporabljal jo bo za operacijo žuželk pod mikroskopom.

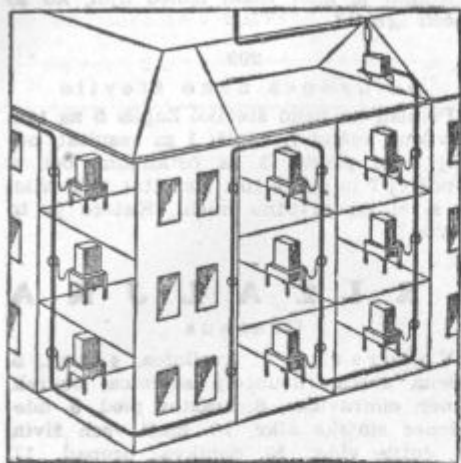
Da postaja način ameriškega vojskovanja vedno bolj udoben, nam spričuje »prenosljiv« strelski jarek, ki ga je uvedla armada v USA. Strelski jarek je sestavljen iz jeklene, ladji z ošiljenim dnom slivni posodi.

Novi ruski registrirni baloni so dosegli z merilnimi pripravami vred 32.000 metrov. Čeprav so baloni zelo majhni, so vendar opremljeni s kratkovalovnimi oddajnimi postajami, ki sporočajo meteorološke podatke na zemljo. Ker ostanejo baloni v zraku 4 dni, bodo z njimi dobljeni rezultati dali izredno važen material za proučitev atmosfere.

Z gradnjo žične železnice na najvišji vrh Tatire bo dobila Evropa najvišjo žično vzpenjačo. Gradnja bo stala 24 milijonov dinarjev.

(tma)

R A D I O

Srečna rešitev antenskega
vprašanja

Naprava dobre strešne antene, ki naj posreduje poslušalcem nemoten sprejem, je bila združena doslej z mnogimi težavami, ki so se zlasti v hišah z ducatom sprejemnih aparatov, stopnjevale v nedogled. Kajti sosedne antene se med seboj motijo in povrh »kradejo« električno energijo valov. Zategadelj so se morali zadovoljiti stanovalci v večini primerov z lučnimi ali sobnimi antenami, ki so pa zelo izpostavljene motnjam po telefonu, hišnih zvoncih in drugih električnih napravah in sprejemajo sotazmerno le majhno energijo valov.

Prvi korak k odpravi teh nedostatkov je bil napravljen z jajčasto, sobni anteni nalikujočo anteno, ki jo je treba namestiti dva do tri metre nad streho, drugi, precej izdatnejši korak pa je dosežen z enotno, kolektivno anteno, ki daje slehernemu stanovalcu ne glede na lego njegovega stanovanja visokofrekventno antensko energijo, ki ji niso natovorjene motnje naprav in strojev.

Princip nove naprave je naslednji: Dolga, visoka in pravilno zgrajena strešna antena je z oklepno žico zvezana z visokofrekvenčnim ojačevalcem v podstrešju. Od ojačevalca vodi žica, ki je z zaslonko oblogo obvarovana pred indukcijskimi vplivi, do sobnih natikal (gl. sliko!) za priključitev radio sprejemnikov. Na ta način je mogoče razpresti po hiši do 300 m žice in nanjo namestiti 25 do 35 antenskih priključkov. Kar se energije tiče, ki jo porabi ojačevalca, naj omenimo, da znaša le-ta zgolj 17 vatov, kar je zavoljo tega, ker se razdeli na vse stanovalce in aparate, ki porabijo sami zase od 20 do 50 vatov, zelo malo. Tudi nabavni stroški niso v primeru, če se enakomerno razdele med vse stanoval-

ce, večji od stroškov, ki bi jih imela posamezna stranka z napravo lastne antene (tma)

IZ PRAKTIČNE MEDICINE

Konzervna in kuhana zelenjava

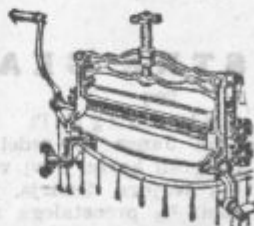
Splošno menimo, da ima v škatlah konservirana zelenjava dosti manj vitaminov nego sveža zelenjava, ki jo pripravlja gospodinja poleti. V resnici je s stvarjo malo drugače. Čeprav zasluži sveža zelenjava nedvomno prednost, jo z običajnim načinom priprave spravljamo v stanje, v katerem ima še manj vitaminov nego konservna zelenjava. Običajna priprava torej ne izkorišča vseh prednosti, ki bi jih imela drugače sveža zelenjava v pomladnem in poletnem času. Če hočemo izkoristiti vse njene prednosti, tedaj moramo pripravo malo spremeniti. Sveži iztisnjeni zelenjadni sokji so priporočljivi posebno kot dodatna hrana bolnikom, vendar pa tudi zdravim ljudem, ne škodi, če jih pogostoma zauživajo. Tudi kratko in neprepuhno dušenje varuje dragocene sestavine zelenjave bolje nego dolgo kuhanje. Če ta način pripravljavanja ni vedno mogoč, tedaj jo na kratko oparimo z vrelo vodo in jo pripravimo v drobno zrezanem stanju. *zd.*

PRAKTIČNE NOVOTE

Ožemalnik in valjak ob enem

Kjer so majhni otroci v hiši in je treba vsak teden opravljati »drobno perilo«, je valjalni in ožemalni stroj prava dobrota. Posebno praktično pripravo je spravila industrija sedaj na trg. Ta stroj opravlja delo ožemanja ob velikem pra-

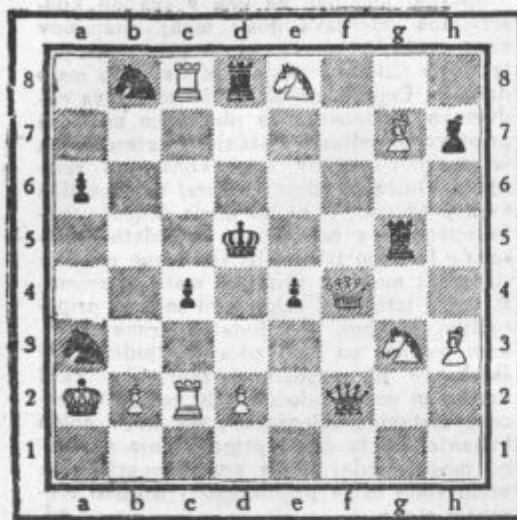
nju, pa suho perilo pomaga izgladiti, tako da v marsikaterem primeru ni treba likalnika. Posebnost tega stroja, ki dela dvojno delo, je v tem, da ima obračljive skobe za pritrjevanje, ki se lahko naravnajo po eni strani na čeber, po drugi pa s preprostim obratom privijejo k mizi. Drugače so valji iz najboljšega paragumija, vzdržijo vročo in mrzlo vodo in se s posebnim peresjem spravijo v potrebno napetost. Za valjanje se pero še bolj napra-

PROBLEM 188

A. Keirans

Tretja nagrada na olimpijskem tekmovanju

Mat v dveh potezah

Rešitev problema 187

1. Kf5 — e4! Ako poizkusi beli s Kg6? odpreti kraljici pot, nastane po 2. Sd6 pat-pozicija. Beli kralj mora torej po svojem umiku učinkovati na četrti vertikali kot zapirajoča figura.

1... Ld6 x fe; 2. Sc4 — d6 in 3. Dg4 — d7 mat.

1... Ka4 — b3; 2. Dg4 — e2! in 3. Sc4 — b6 (ali b2) mat.

1... Ka4 — b5; 2. Dg4 — d7+ in 3. Dd7 — b7 mat.

ZA BISTRE GLAVE

298

Za malo so igrali

Jurij, Peter in Janez so sedeli vsak večer skupaj in igrali karte. Prvi večer je Jurij izgubil $\frac{1}{10}$ svojega denarja, naslednji večer je dobil $\frac{1}{6}$ preostalega zneska, tretji večer je izgubil spet šestino svojega točasnega zneska. Po tej igri mu je ostalo v žepu 5.25 din.

Peter je izgubil prvi večer $\frac{1}{10}$ svojega denarja, drugi večer je dobil $\frac{1}{6}$ svojega ostanka in tretji večer je dobil $\frac{1}{6}$ tega,

kar je imel. Sedaj je bil v celoti dobil 1 Din, med tem ko je Janez izgubil $\frac{1}{8}$ svojega denarja.

Koliko je imel vsaki izmed njih, ko so začeli igrati?

299

Da ugameš neko število

Pomisli na neko število. Zapiši 5 za tem številom, odštej 7, napiši 1 za rezultat, odštej 5 in pripiši 3 za ostankom, deli z 9, odštej 7 in deli s 100. Rezultat je število, ki si si ga prvotno mislil. Katero je to število?

KRIŽALJKA

Crassus

Vodoravno: 1. kurilnica, 4. tisti, 5. ledena sveča (kruncelj, sklénica, ocurek, cimér, cimravica), 6. hrastov plod, 9. udeleženec sinjske alke, 10. mati vseh živih, 14. čutilo vida, 15. ponikva; prepad, 17. cvetni prah, 18. zadaj, 20. globok tolmun, 21. norec.

Navpik: 1. rojstvo, 2. začetek štetja, 3. turbina; ribič (morska lastovka), 6. aržet, majžar, 7. glej, tu je, 8. z njim je posel let' in dan, 10. olih, natič, 11. če, li, 12. pleme, zarod, 16. ruski junak v popevki o Volgič, 17. ponočni metulj, večča, 19. zadatek, zadavek.

Za pravilno rešitev razpisujemo nagrado v obliki knjige. Rešitve je treba poslati najkasneje do 6. t. m.

UREDNIK IVAN PODREŽAJ — TELEFON ŠT. 3126 — UREDNIŠTVO NACELNO NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JERAN Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4,— po raznašalcih dostavljena Din 5.—